

[Holstein.]

Statshusmandens Forbrug utvivlsomt er saare ringe af den simple Grund, at han ingen Kapital har, og at det er nogenlunde konstant, hvad han bruger til Klæder og Sko til sig selv, sin Kone og sine Børn, det er overmaade beskedent; og hvad han spiser, er sikkert ogsaa beskedent. Der er ikke noget, der hedder Luksusforbrug der. Og hvad han bruger til sin Bedrift, til Maskiner og Inventar, er ogsaa meget beskedent. Han kan købe det meste i Brugsforeningen, og for en stor Del, for de større Maskiners Vedkommende, har han dem jo i Fællesskab med andre, eller han laaner eller lejer Tærskværk o. s. v. De enkelte har saaledes slet ikke deres eget Maskininventar i denne Henseende, saaledes som den store Gaard har det. Saa kommer der endvidere, hvis man vil sammenligne med den store Gaard, det Forhold, at naar den store Besidder har daarlige Aar og ingen Indtægter har, ja, saa maa han sætte Tæring efter Næring, hvis han vil holde sig ved den store Gaard, og saa indskrænkes hans Forbrug meget betydeligt, medens Forbruget for de 30 Personer, der er ansat i hans Tjeneste, ligger saa nogenlunde fast. Men saa snart der er gode Konjunkturer, gode Aar, saa stiger hans rent personlige Forbrug meget betydeligt og kommer for en stor Del til at ligge paa Omraader, hvor der slet ikke er Tale om Forbrug for Statshusmandens Vedkommende. Desuden tror jeg, at der med Hensyn til det rent bedriftsmæssige Forbrug paa den store Gaard bruges mange Varer og Artikler, som Statshusmanden slet ikke bruger. Jeg tror derfor, det er overmaade tvivlsomt, om man ubetinget kan hævde, at Forbruget for Statshusmandskolonien er den enkelte Ejers saa langt overlegent.

Men naar det er Stillingen, kan jeg ikke se rettere end, at saa er det virkelig tilstrækkelig godtgjort, at den nationaløkonomiske Betydning — og det er den, vi holder os til — af disse Statshusmandsbrug, sammenlignet med de store Brug, som slagtes til Fordel for disse Husmandsbrug, er saa overmaade problematisk, at det er ganske hasarderet Politik at ville forcere en Udstykning frem ad de Veje og med de Midler, som den højtærede Landbrugsminister her har foreslaet.

Jeg var saa letsindig i sidste Rigsdags-samling at sige til det ærede Medlem Hr. Niels Frederiksen, at jeg kunde tænke mig, at han nu, efter 10 Aars Erfaring som Leder af Jordlovsudvalget, vilde være mindre tilbøjelig til at gentage, hvad han sagde — jeg

tror, det var i Rigsdagssamlingen 1920—21 eller i 1921—22 —, at han ikke vilde være bange for at tage Ansvar for i Løbet af 10 Aar at oprette 4 000 Statshusmandsbrug aarligt og binde en Kapital paa ca. 600 Mill. Kr. i disse Brug. Hvis man regner, at Bruget gennemsnitlig staar i 15 000 Kr. — det er vel nok lidt mere i Øjeblikket, men det gælder saadan omtrentlig —, saa vil det jo netop blive de 600 Millioner i ti Aar. Jeg tillod mig, i Tillid til det ærede Medlems sunde Fornuft og praktisk indhøstede Erfaringer i Løbet af disse ti Aar, at komplimentere ham, fordi han formodentlig ikke mere vilde gaa ind for en saadan Reform. Da han fremsatte Planen for 10 Aar siden, søgte den daværende Landbrugsminister, det ærede Medlem Hr. Madsen-Mygdal, at slaa lidt koldt Vand i Blodet, men uden Resultat. Jeg troede, at Erfaringerne nu havde hidført Koldtvandsindsprøjtningen; men jeg tog til min store Beklagelse fuldkommen fejl; for neppe havde jeg forsøgt mig med Komplimenterne, før det ærede Medlem stod op og betakkede sig og erklærede, at det var saa langt fra, at han var kommet paa andre Tanker efter de ti Aars Erfaringer, at han stod ved alt, hvad han havde sagt. Ja, naar man tør være saa dristig efter alt, hvad der nu foreligger ude i Marken og videnskabeligt objektivt og sagligt bearbejdet af Det landøkonomiske Driftsbureau i de forløbne Aar, saa maa jeg sige, at jeg er bekymret ved Tanken om at se det ærede Medlem eller en anden fremragende Mand udnævnt til fremtidig Zar over alle danske Jorder og Landbrug med vidtgaaende Myndighed til at disponere, som han har Lyst til, over ethvert Jordtilliggende af over 40 ha.

Der er en vis Liberalitet og en vis Humanitet i de ærede Regeringspartiers Forslag, for saa vidt de aabenbart har udvidet — selvfølgelig kun midlertidigt — den mindre bemidlede Del af Befolkningen paa Landet indtil Indchaverne af 40 ha. Hvad der er over det, er en Klasse Samfundsborgere, som helst hurtigst muligt maa udryddes. At det er saaledes, de ser paa det, fremgaar med al fornøden Tydelighed af den højtærede Landbrugsministers Udtalelser i hans første Tale, hvor han siger følgende:

„Jeg kan for øvrigt heller ikke se, at nogen her i Danmark har samfundsmæssigt Krav paa et større Areal, end han selv kan overkomme at passe og selv behøver for at leve. Derudover har han i hvert Fald ikke nogen som helst Ret til den skattemæssige Fordel, som de, der har megen Jord, nu har, fordi de skatte-